

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 176.

NÉPJÓG

Szerkesztőség:
Kaposvár, Irányi Dániel-
utca 11. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendők.

A kiadóhivatal

mnkakörét *Hagelman*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfize-
tések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide
intézendők.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A lejtőn.

Kaposvár, december 13.

Nagyon furcsa világot élünk. Az életnek nincs már bece, megunt dolog lett, mint a rongyos ruhadarab, amelyet eldobunk. Kihűlt a szívünk, megfagyott a lelkünk, gyarlók, gyöngék lettünk. Gond, fájdalom és szuró tövis élet nem tudjuk elviselni, hanem ~~szüntelen~~ szüntelen élet után vágyunk. Gyöngyöző pohár van a kezünkben és amikor kiüritjük, falhoz vágjuk úgy, hogy csengve hull alá. Színes percek után futunk, édes órákról álmodozunk, melyekhez gyönyör és öröm tapad. Korán kezdünk élni és hamar megvénülünk testben és lélekben egyaránt. Irigykedünk az öregekre, akik rózsás arccal, derűs szemekkel néznek vissza multjukra.

Olesó a becsület; vesszük, adják alacsony piaci áron. Önös érdekek uralkodnak eszünk és szívünk fölött, ingatag nádszálak letünk a közélet mocsárjában; hamar meghajlunk. Régen, mint a hatalmas tölgy, derekában tört össze az

igazi férfi, de a bűn szavára meg nem hajolt. Tört koronával is büszke maradt, mert tudta, hogy megtette kötelességét becsületesen és — mivel egyenes utakon járt, bizott a becsület diadalában. Lemondott a jóletről, ha azért ellenértékül elvét, hitét, becsületét kellett cserébe adnia. Ma lótnak-futnak a hatalmasok asztaláról lehulló morzsák után, önös érdekeink a vezetőelvek, a külső látszatért bilincsbe verjük lelkünk szabadságát.

Ma a gyermek bölcsőbb akar lenni az élettapasztalatokban dus férfunál; könnyelműen mond a fejletlen itéletet olyan dolgokban, a melyeknél a bölcs is elmélkedve áll. Az öltözékre nagyobb ma a gond, mint a lélekre. Érdemet gyűjteni ma nem szokás, mert ehhez következetesség, munka és kitartás kell, amelyhez azonban se erőnk nincs, se akaratunk.

Nincs bennünk idealizmus, nem hiszünk az eszményben. Durva kezekkel nyulunk bele a más belső dolgába és kacagunk, vagy legjobb esetben részvétlenül állunk ember-

társaink szerencsétlensége, romlása fölött. Az erényt megmosolyogjuk, a szerencsével barátkozunk, de ha lecsap a villám barátunk felett, ott hagyjuk szeretetlenül. Könnyeket fakasztunk, amikor le kellene azokat törölnünk. Akinek hasznát vesszük, azt adoráljuk, akitől nem tartunk, azt megvetjük. Gyanúsítás ver fészket a szívünkben és amikor valakinél az önzetlen munkálkodást látjuk a közélet terén, nem bizunk cselekedeteinek tisztaságában.

Hová tűnt a családi béke? Éltűnt akkor, amikor vásárra vittük a szívet és a legtöbbet ígérőnek kínáltuk; eltemették akkor a családi élet tisztaságát, amikor pénzen adták el a leányt, csak hogy asszonynak mondja a világ. Fehér hollóvá lett az egyetértés a házastársak között és ezek a családi tüzhelytől távol érzik legjobban magukat.

A börtönök egyre jobban telnek. A sikkasztók szaporodnak, fényes neveket borít el a bűn, köz-tisztéletben állott férfiakról hullik le a lepel, amely becstelenségüket

T A R S A.

Amikor a márvány tüzet fog.

Irtó: Konkoly Ferenc.

Az utcán mindenki utána bámult. Fel-tűnő alakját megcsodálják, de még inkább gyönyörűen parázsló fekete szemét, melyet az előtörő könnyek láthatólag elhomályosítottak

Vajjon mi lehetett a világszép asszonyt, ez a kérdés tolazkodott fel a járókelőkben, akik szembe jöttek vele.

Iváncsáyné pedig haladt előre Nem látott semmit a kíváncsi néptömegeből, nem hallotta a körülötte torlódo hanghullamokat. Ő csak lefelé nézett s a szívéből feltörő hangokat hallotta.

Kifinomodott lelke érezte, hogy teme-tésről jön. Temetésről. Első és utolsó szerelme temetéséről.

Pedig Korbó Tamás mivel sem árulta el ma esti megszokott légyottjukon hogy megunta már a szép asszonyt, de a szubtilis asszony érzelmei épugy megéreztek a hidegü-lést, mint a legfinomabb szerkezetű légsuly-mérő a légbeli csapásokat.

Régen figyelte ő már Tamást. Minden légyott után érezte, hogy miként távolodik annak lelke az övétől, hogy az imádott férfi

mint telik meg lassan vele s lesz a szeretett nőből megszokott s talán megunt kedves.

Ugy félt, úgy rettegett e perctől, mikor a férfi majd bevallja elhidegülését. Jobban fazott e pillanattól, mint a haláltól. De tudta, hogy annak el kell következnie. Ő meg ugyanavval a rajongással szerette Korbót, mint abban a mámorító pillanathban, mikor bevallotta szerelmét. Mint azon a forró augusztusi éjszakán, mikor a parkünnep virágillatos kertjében szívét remegésbe ejtő szavakat suttogott fülébe.

S az augusztusi éjszaka varázslatos, csillagsugaros fényével, megejtette őt. Meg-ejtette a hideg, hozzáférhetetlen asszonyt, akit a társaságban márványszobornak gonyoltak megközelíthetlensége, tisztasága és csudaszépsége miatt.

Az az észbontó, forró csók, melyet Tamás erőszakkal ajkára forrasztott, minden ellentállásától megfosztotta. Mintha csak a férfi szuggeszciója alatt állott volna e perc-től fogva. Azt tehette vele amit akart.

Ez történt egy év előtt. Lelke ismeret-len gyönyörűségekkel telt meg Eddigi élete, férje oldalán, az üres, hétköznapi érzelme-ket váltotta ki belőle. N m ismerte azt a magasztos szenvedélyt, amely az embert isteni méltóságra emeli, sötét fátyol takarta el előle a boldogságot. Már leánykorában hideg, szenttelen természetű volt s evvel rabolta el a férfiak nyugalalmát. esztét, ezzel

a hidegséggel fegyverezett le minden gáncsoskodót s ezzel fűzte rabszjira mind-azokat, kik forró légkörébe jutottak.

Mert hideg külseje tropikus bensőt takart. A hozzáértők megéreztek azt a tüzet, mely bensőjében rejtve izott s mindannyian lángra szerették volna lobbantani azt az isteni szikrát, mely szíve valamely eldugott zugában parázslott.

Ő maga mit sem tudott arról a nagy erőről, mellyel szépségén, szobortermetén kívül a természet megáldotta. Hideg, tartózkodó, szenttelen volt, mert senki sem akadt egész társaságában, aki csak felmelegíti, még kevésbbé, szenvedélyre lobbantani tudta volna.

Férjhez ment. A kínálkozók közül a legmegfelelőbbet választotta. De házassá-gánál az érzelmi motivumoknak mi szerepe sem jutott. Mindegy volt neki, hogy a sok kérő közül, melyeknek esküdjön örök hűsé- get. Egyik épenugy érdekelte mind a másik, illetőleg nem érdekelte.

De annyi erőt mégis érzett magában, hogy azt a szent esküvést, melyet az oltár előtt tesz jövőendő élettársának, hiven és becsületesen meg is fogja tartani.

Ki hitte volna akkor, hogy a szivkirály mégis csak eljő, hogy egy szép napon Margit, a jéghideg márványszobor tüzet fog s hogy a perje alatt rejtőző szikra lobot vet, hogy

takarta. Sötét bűnök egész raja mered reánk minden ujságból. Apa kél fel gyermeke ellen és az anya segítségével hervad el az ártatlanság virága. Testvér a testvér ellen küzd; hazug a könny a ravatalnál, becsúsz a tettett fájdalom és rejtett mosollyal teszik a koporsóra a koszorút.

Nem kell már a vallás sem! Imádkozni ma már szégyen, hinni nevetséges, a hitetlenséget affektálni férfias dolog. Nem hajtjuk meg fejünket az Isten előtt, de térden csuszva koldulunk kegyet a hatalmasoktól. Alapját nem ismerjük a vallásnak, de azért elvetjük a legfontosabb tanokat. Nevetségesnek tartjuk a dogmát, kinevetjük a tekintélyt, pusztítjuk a hitélet kertjét és romboljuk a valláserkölciség templomát, amelyben pedig nyugalmat talál a zaklatott szív.

Ez a „ma“ képe. Sötétek a színek, de igazak. hűek, tulszás nélkül valók. Erkölcsi életünk iránytalan és csak lebegünk az űrben iránytalanul, amióta elfordultunk az Istentől, az eszménytől, a jótól, széptől és igaztól.

Ezt a beteg, romlott, feslett erkölcsű társadalmat csak az mentheti meg, ha visszatérnek régi erkölcsök. Ha az igazság lesz tetteink alapja, a becsület életünk iránytűje, szeretet a vezére.

Politikai hírek.

— december 13.

* **Vörös László bünei.** A képviselőház mentelmi bizottsága a minap toglalkozott Hentaller Lajos országgyűlési képviselőnek kiadatása ügyével, akit a Vörös László által ellene indított becsületsértési pörben kértek ki. A bizottság tudvalevőleg úgy határozott, hogy politikai zaklatást látván főnforogni, a képviselőháznak azt javasolja, hogy Hentallert ne adják ki. Hentaller Lajos most Justh Gyulához, a képviselőház elnökéhez levelet intézett, a melyben kéri, *hason oda, hogy a képviselőház mentelmi jogát a bizottság javaslatának mellőzésével függessze föl, mert helyt akar állani állításáért* és nem szeretné, ha azt mondanák, hogy a mentelmi jog védelme alatt akar kibujni a sajtópör alól.

* **A jövő évi ujoncjutalék.** Egyik bécsi ujság jelenti, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök abban állapodott meg *Schönaich* hadügyminiszterrel, hogy a jövő évi ujoncjutalék is a rendes keretekben fog mozogni és mind a két államban a rendes ujonclétszám megajánlását kéri.

* **A koalíció értekezlete.** A szövetséget pártok csütörtök este a függetlenségi pártkörben közös értekezletet tartottak, amelyen csaknem valamennyi miniszter jelen volt. Az értekezleten elfogadták az appropozíciós javaslatot.

* **A költségvetési felhatalmazás.** Ezen a héten terjesztette a képviselőház elé *Wekerle* Sándor pénzügyminiszter a költségvetési felhatalmazási törvényjavaslatot. A törvényjavaslat szerint az 1909. évre a magyar szent korona országainak rendes kiadása 1.343.609.342 korona, átmeneti kiadás: 49.057.011 korona, beruházási kiadása pedig 163.063.554 korona. A kiadás összege tehát 1.555.729.907. Ezzel szemben

a rendes bevétel összege 1.393.785.695 korona, a rendkívüli bevétel 161.992.281 korona. A költségvetés mérlege tehát a következő: Összes bevétel 1.555.777.976 korona; összes kiadás: 1.555.720.907 korona. Pénztári maradvány tehát 48.069 korona, mely összeg a pénztári készletek gyarapítására fordítandó. A törvényjavaslat szerint a képviselőház fölhatalmazza a kormányt az összes adók, díjak és illetékek, vámok és állami jövedelmek bevételeire az 1909. esztendőben. Fölhatalmazza a törvényjavaslat a pénzügyminisztert, hogy a vasut: beruházásokra és az egyes tárcák keretébe tartozó egyéb beruházások fedezéséhez a járadék kötvények értékesítésének lebonyolításai, átmeneti művelet útján, fedezhesse a szükséges három és fél millió koronás összeget, szükség esetén pedig értékesíthesse azokat a 48 millió arany forint névértékű négy százalékos járadékkötvényeket, melyek az 1892-ik évi XXI. törvénycikk alapján valutarendezési célokra lettek volna kibocsáthatók, mindezt azonban még nem bocsáttattak ki s végül, hogy e műveletek költségeit a négy százalékos magyar koronajáradék-kölcsön előirányzott kamatszükségleteire számolhassa el. A kormány fölhatalmazást nyer, hogy az 1904. évi XIV. törvénycikk alapján előirányzott hitelösszeg föl nem használt részeit az 1909. évben fölhasználhassa. Végül érvényen kívül helyezi a törvényjavaslat az 1898. XXI. törvénycikk 2-ik szakaszának azt a rendelkezését, hogy az országos betegápolási pótadó az egyenes állami adók három százalékát meg nem haladhatja s a betegápolási pótadó kulcsát 1909-re öt százalékban állapítja meg. Érvényen kívül helyezi a törvényjavaslat az 1884. évi IV. törvénycikknek azt a rendelkezését, hogy a helyi érdekű vasutak segítése címén az állami költségvetés évenként 600.000 koronánál nagyobb összeggel nem terhelhető meg.

* **Apponyi a királynál.** Gróf *Apponyi* Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter

egyszerre lángba birtsa eddigi csendes, hőtiszta tüzhelyét.

Házasságának negyedik évében ismerte meg Karbó Tamást. Semmivel sem volt különb a többi, társaságában megforduló fiatal embereknél. Sem külső, sem belső tulajdonságai nem predesztináltak arra, hogy márványból tüzet csíholyon.

Bizonyos, hogy csinos ember volt. Termetével is kiemelkedett a többi közül. Kackiás bajusza csokolni való száját takart, míg szemei tüzes szikrákat hánytak. Arcvonásából az élet öröme s derűje sugárzott. Sokszor énekelt meleg bariton hangján a társaság multságára, de mindezek a tulajdonságok nem hathattak annyira Margitra, hogy józan eszét, tartózkodását egy csapásra elveszítse.

Más fegyverrel ütött reá Karbó, Margit maga vallotta be neki, a gyönyörnek amaz éjszakáján, midőn kart karba fűzve sétáltak a platanok alatt s suttogásukat csak elfojtott csókjaik zavarták meg.

Őszinte szokimondósága volt az, ami Margitot első percben lefegyverezte. Amit a többi asszony Tamásnak hibául rótt fel, épen azt fogta meg a márványszobrot s vitte, sodorta feltartóztatlanul a bukásba mint fénybogárt a lángba sorsa.

Ez az augusztusi nap forduló pontot jelentett életében. Mintha fátoly szakadt volna le szeméről, most kezdett eszméletre

térni. Most látta csak, hogy eddigi élete elfecsérelt időpocsékolás volt csupán. Igazi életre, öntudatra csak ez a szerelme keltette.

Hihetetlen rajongással csüngött Tamáson. Az első hosszas küzdelemmel kicsikart találgatásul kezdve, egész a mai napig fokozódó szenvedéllyel ragaszkodott a férfihez, kihez lüktető szíve minden csepp vérével vonzódott, mint a mágnes a lágyvashoz. S mert olyan határtalanul szerette, épen azért állott módjában Tamást úgy megfigyelhetni olyan belső látással, mely csupán a szerelmeseknek adatott meg. A rajongók ezer fülvél hallott s ezer szemével látott. Ami mások előtt számba sem vehető semmiség lett volna, az előtte mindent jelentő esemény volt. Tamás még ki sem fejezhette gondolatait, aggódó szeme már tekintetéről leolvasta azt.

Igy azután nem is volt olyan csodálatos, ha csakhamar észrevehette, hogy Tamás már nem a régi. Csókjai már nem azok a perzselő, forró számumok mint ismeretségük első idejében s ha férfiasága mindenképen igyekezett e sebezhető nyomokat, mely hidegülő szerelmét mutathatta volna, eltitüntetni, a szerelmes asszony előtt rejtegetni nem lehetett.

Margit ez esztendő alatt érte el boldogságának tetőpontját, de egyúttal a szenvedések kalváriáját is megjárta. Napról-napra láthatta, mint hidegül el Tamás, kin az imádathoz hasonlóan csüngött, szemlél-

hette ereje gyengeségét, hogy nem tudja e hidegülesi folyamatot utjában megakadályozni.

Az ő érzelme nem változott, sőt ha még lehetséges lett volna, jobban szerette Karbót ma, mint az első találkozás alkalmából, most hogy megismerte és felteni megtanulta.

Étes esze mindama hiányokat, melyek Tamást jellemezték, első percben felfedezte, s noha jól látta, tapasztalta, hogy Tamás is csak olyan közönséges, csak olyan durva faragású, mint a többi férfi, hogy természete nem nélkülözi azokat a hibákat, amelyekkel mások gyűlöletessé tudták magukat előtte tenni, hogy gondozatlan külsővel, borotvátlanul, egy asszony sem fedezhetné fel ellenálhatatlanságát. . . mégis mindezek tudatában jobban imádta Tamást, mint a fetis imádó bálványát, mint hívő Madonnáját.

Ahhoz azonban sokkalta finomabb lelkületű volt, semhogy bevárja azt a pillanatot, mikor az imádott férfi, immar teljesen kihűlvé felre lökje őt, mint a kifacsart citromot szokás. Nem akarta bevárni azt, hogy süppedő puhán berendezett kicsiny titkos fészékbe hasztalanul várja a csömört kapott kedvest. Mint a jó diagnosztikus, ki percere megtudja állapítani feltett betege kimulását, ő is belátta, hogy a mai találkozás az utolsónak kell lenni, mert különben elveszti minden varázsát Tamás előtt, minden hatalmát lelke

magánkihallgatáson volt a királynál, és előterjesztette a kongruáról szóló törvényjavaslatot, amelyhez a király megadta az előzetes szankciót.

A képviselőház ülése.

— december 13.

A képviselőházban **hétfőn** volt az utolsó meghosszabbított ülés, amelyen déli 2 óráig *Náday Lajos*, az esti ülésen pedig *Rakovszky István* elnökölt. Az igazságügyi tárca költségvetése volt napirenden *Nagy Dezső* a készülő polgári perrendtartásról beszélt, majd azt kívánta, hogy a bírát szabadítsák meg a sok bürokratikus munkától hogy csupán az ítékezés legyen a bíró feladata. Elfogadja a költségvetést. *Pop-Csicsó István* azon panaszkodik, hogy a magyar bíróság — igen helyesen — tulszigorú a nemzeti izgatókkal szemben és ez évben szeptemberig 180 évi büntetést szabtak ki a magyar bíróságok a nemzetiségekre. *Gieswein Sándor* elfogadja a költségvetést. Élesen támadja az utóbbi időben olyannyira túltengett pornográf irodalmat és ez ellen erélyes intézkedéseket kér. *Günther Antal* igazságügyminiszter azt mondja, hogy a nemzeti izgatási pörök nyomban megszűnnek, ha a nemzeti agitátorok felhagynak izgatásaikkal. A pornográfia ellen erélyes intézkedéseket lép tet életbe mert szerinte a pornográfiai nem tartozik a sajtószabadság védelme alá. A patronázs intézményét melegen támogatja a miniszter. A Ház ezú an úgy általánosságban mint részleteiben elfogadta az igazságügyi költségvetést.

A honvédelmi tárca költségvetéséhez *Semsey László* gróf és *Somssich Tihamér* gróf szólott. Az előbbi mint előadó elfogadásra ajánlja a költségvetést, az utóbbi a sorshuzas eltörlését kéri. A költségvetést elfogadták.

A pénzügyi költségvetést *Hoitsy Pál* előadó ajánlotta elfogadásra. *Zakariás Jónás* abban a reményben fogadja el a költségvetést, hogy az önnálló nemzeti bankot 1911-ben felállítják. *Bernáth Béla* határozati javaslatot ad be arra, hogy a kormány sörögösen terjesszen elő törvényjavaslatot a boritaladó eltörléséről. *Wekerle Sándor* miniszterelnök elismeri, hogy a boritaladóról szóló törvény módosításra szorul, mert Európában sehol sem olyan nagy a boritaladó, mint nálunk, de ennek az adónak az eltörléséhez nem járul hozzá mert ezzel a

városok háztartását sújtaná s az államot husz millió korona jövedelemtől fosztaná meg. A boritaladó leszállításával, egyszerűbb kezelésével s a borértékesítés szervezésével kell a bortermelőkön segíteni. A pénzügyi költségvetést elfogadták.

Wekerle Sándor miniszterelnök törvényjavaslatot terjeszt be az 1909 évi költségvetésről s egy, a magyar és osztrák gazdasági kiegyezésre vonatkozó pótszerződés becikkelyezéséről. *Brázay Zoltán* előadó heterjeszti a közgazdasági bizottság jelentését az iparjogi unióra s a német birodalommal kötött iparjogvédelmi szerződés becikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslatokról. Indítványára kimondja a Ház, hogy a javaslatot sürgősen, már a következő szerdai ülésen tárgyalni fogja. A szerdai ülés napirendjének megállapítása után az elnök háromnegyed ötkor berekeszti az ülést.

Kedden az ünnep miatt nem tartott ülést a képviselőház. **Szerdán** a képviselőház *Justh Gyula* elnöklésével tartott ülést. *Brázay Zoltán* előadó ismertette azt a törvényjavaslatot, amely Magyarországnak a nemzetközi iparjogvédelmi unióba való belépéséről szól. A javaslatot a Ház elfogadta.

Elfogadja azután a képviselőház: a német birodalommal kötött iparjogvédelmi egyezmény becikkelyezéséről, a nők éjjeli munkájának tilalmáról, a honvédségi ismétlőpuskák költségeinek fedezéséről és a pestis és a kolera elleni védekezés ügyében kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Maniu Gyula interpellálja a kormányt két román emlék lerombolása miatt.

Günther Antal igazságügyminiszter kijelenti, hogy az emlékek lerombolása miatt a hatóságok haladéktalanul megtették a megtorló intézkedéseket. A Ház a miniszter választat tudomásul veszi.

Eitner Zsigmond amiatt interpellálja a kultuszminisztert, mert a győri püspök kizárta a tanítóképző intézet IV. éves növendékeit, mivel ezek nem jelentek meg a császárbülső alkalmával rendezett misén.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter azt válaszolja, hogy az esetről hivatalos jelentést kért és míg ez kezében nincs, addig érdemleges választ adni nem tud, de kijelenti, gondja lesz arra, hogy senkivel méltánytalanságot nem enged elkövetni.

Az ülés egy órakor véget ért.

Csütörtökön a napirend előtt szólalt föl *Farkasházy Zsigmond* és azt panaszolta, hogy sérelem esett a házszabályokon, de

Mikor meghitt fészük küszöbét átlépte, szíve összefacsarodott, lélegzete elállt, mintha valami a torkát fojtogatta volna. Itt a meghitt fészékben gvingének érezte magát. Minden sarok, minden zug eltemetendő boldogságára emlékeztette.

S Tamás jött, fiatalos hévvel ölelte át, csókolt, dédelgette, mint akkor, régen, legelőször. De Margit érezte, hogy itt van a vég. Érezte, hogy e fellobbanás a csonkig égett gyertya utolsó felbuzdulása, utána már csak a sötétség következik.

S most hirtelen erősnek érezte magát, hidegen szenttelen hangon adta kedvese tudtára, hogy szakítaniok kell. Hiába volt a férfi minden rimáncodása. Margit ismét hideg volt, mint a márvány, mint azelőtt, mikor még a szerelmet nem ismerte s mindenki a márványszobornak gunyolta.

Nem is tudta, miként került haza Ott-hon, utolsó ereje is megtörött s a hatalmas szép uszony, görcsös, faldokló zokogással dőlt a gyönyörű lakas selymes pamlagára...

Justh Gyula elnök felvilágosítása után megnyugodott. Azután *Hoitsy Pál* előadó terjesztette be a pénzügyi bizottság jelentését a költségvetési törvényjavaslatról.

Az előző napon elfogadott törvényjavaslatoknak harmadszori olvasásban történt megszavazása után mentelmi ügyek következtek.

Lapunk más helyén teszünk említést arról a mentelmi ügyről, amely szerint *Vörös László* volt darabant miniszterről *Hentaller Lajos* egy hírlapi cikkben azt írta, hogy elsinkofalta az állam pénzt. Emiatt *Vörös Hentaller* kiadását kérte, de a mentelmi bizottság nem ajánlotta a mentelmi jog felfüggesztését, mert *Hentaller* mint a zárszámadási bizottság elnöke nyilatkozott és így ez politikai zaklatás, mivel azonban *Hentaller* maga kérte a kiadatását, hogy állításait bebizonyíthassa, a Ház kiadta.

Pénteken folytatta a képviselőház az appropriációs javaslat tárgyalását, amelyet lapunk más helyén ismertettünk.

Justh Gyula elnöklésével letárgyalták az Ausztriával való kereskedelmi szerződés egyik kiegészítő pótszerződését, amelyet *Brázay Zoltán* előadó ismertett. Felfüggesztette azután a Ház *Bottlik Zabes*, *Hódy Gyula*, *Szentiványi Gábor*, *Szkicsák Ferenc* és négy horvát képviselő mentelmi jogát.

Hoitsy Pál előadó ismertette az appropriációs javaslatot, amelyben *Polónyi Géza* beszélt hosszan elfogadván a javaslatot abban a reményben, hogy a többséget képező függetlenségi párt maga veszi kezébe a kormányt.

Szombaton folytatta a Ház az appropriációs javaslat tárgyalását, majd interpellációk voltak.

Somogyvármegye közigazgatása.

Kaposvár, december 13.

Somogyvármegye közigazgatási bizottsága e héten tartotta havi rendes ülését, amelyen *Kapotsfy Jenő* főispán elnöklése mellett jelen voltak: *Kacsokovics Lajos* alispán, *Plachner Sándor* főjegyző, *Bosnyák László* árvaszéki elnök, *Krieger Ödön* tb. főjegyző, *Kovács Sebestyén Gyula* dr., *Noszlopy Tivadar*, *Kiss Emil* dr. és *Lengváry Ferenc* aljegyzők, *Szaplonczay Manó* dr. kir. tanácsos tiszti főorvos, *Vágó Dániel* kir. mérnök, *Gulyás Ferenc* kir. tanfőlügyelő, *Solymássy Ágoston* pénzügyigazgató, *Kulin Sándor* ügyész, *Hajnal József* állatorvos, továbbá *Csorba Ede*, *Somssich Béla* gróf és *Széchenyi Aladár* gróf.

A vármegye közállapotáról tettek aztán jelentést a referensek.

Kacsokovics Lajos alispán jelentette, hogy vármegyénkben a közbiztonsági viszonyok a múlt hónapban kielégítőek voltak és hogy a közigazgatás menetét misem zavarta.

Hasonlóan zavartalanul haladt medrében a gyámügyi közigazgatás is és *Bosnyák László* árvaszéki elnök jelentése az árvaszéki referensek november hónapban 2213 ügydarabot intéztek el.

A vármegye közegészségügyi állapota *Szaplonczay Manó* dr. kir. tanácsos, vármegyei tiszti főorvos jelentése szerint rosszabb volt novemberben az előző hónapinál. Leggyakrabban a lépezőszervek hurutos, gyulladós bántalmi fordultak elő és sürűen jelentkezett az influenza. A heveny fertőző betegségek közül járványosan lépett föl Kaposváron és Nemetladon a ronsoló toroklob, Szigetváron, Berzenczén és Csurgón a vörheny. Szórványosan jelentkezett a

felett. Most kellett tehát ketté törni azt a bilincset, mit önmaguk kovacsoltak, most kellett végét szakítani az idillnek, mely a férfi előtt csupán átmeneti, reá nézve pedig a végzet volt.

S magában elég erőt érzet, hogy ez emberjeletti dolgot megcselekedje. Erősnek, törhetetlennek akart látszani. Életét, mindenét feláldozta volna, ha régi szenttelen modorát csak öt perce is magára erőltethette volna. Ugy akart távozni Tamás életéből, mint ahogy annak idején megjelent előtte, ahogy meghódította, lenyűgözte, mint a hideg, fehér márványszobor. Egy pillanatra sem akarta érezetni, hogy ő már tudja elhidegítését. Büszkesége, mely minden tényének rugója volt életében, még fennen lobogott lelkében. az egyetlen érzelmé, mit nem tudott, de nem is akart szerelmének áldozatul dojni. Büszkén, mint győzedelmes királynő akart a szerelem birodalmából távozni. Csak ezt az egyet akarta.

Odahaza egész nap imádkozott. Szerelmes szíve legnagyobb csapását, melyet önmaga mért rá, ezt akarta minden önmegalázás nélkül túlélni. Erősítette mindenképpen elfaradt szívét. Erősítette a taláikára.

kanyaró, hasihagymáz, hökkhurut, fültömirigylob, és a gyermekági láz. Magzatelhajtásért három esetben tettek jelentést a hatóságoknak.

Solymássi Ágoston pénzügyigazgató je-
lentése az adófizetésekről a következő.
Befolyt november hónap folyamán állami
egyes adóban 696,398 korona 58 fillér,
ebből az igali adóhivatalnál befizettek
51,355 71 koronát, a kaposváriánál 153,577 62
koronát, a csurgóinál 70 806.62 koronát, a
lengyeltóinál 62,056 84 koronát, a marczali-
nál 79,513 53 koronát, a nagyatádnál
83 505.04 koronát, a szigetváriánál 101,642 11
koronát és a tabi adóhivatalnál 73,941.71
koronát. Az egyes adóként befizetett ösz-
szeg a múlt évi novemberben befolyt ösz-
szegnél 55,044.28 koronával kevesebb. Had-
mentességi díj fejében ez évben 64,831.28
korona folyt be, míg kincstári tartozások
fejében 125,229.19 koronát fizettek be.

A vármegyében — az államépítészeti
hivatal jelentése szerint — az állami köz-
utak állapota általában kielégítő volt,
hasonlóképpen a törvényhatósági közutaké
is. A beruházási hitel terhére épülő utakon
a tél miatt szünetel a munka, csupán a
baté—nagyberki—dombóvári közut építését
kezdették meg.

Hajnal József törvényhatósági kir. fő-
állatorvos jelentése szerint az állategészség-
ügyi állapotok novemberben kedvezően
alakultak, aminek az állatforgalom csökke-
nése az oka. Ragályos betegségek alig
fordultak elő. Veszétséget Szigetváron és
Gamáson konstataáltak, lépfenét Juttán, Ka-
polyban és Szárszón, sertésvészét Somogy-
szobbon, sertésorbáncot Nagybjomban.
Olaszországba 237 darab marhat vittek el
Somogyból, a torontáli kiscigák pedig
220 darabot.

Kulin Sándor kir. ügyész jelentése
szerint a múlt hónap végén a kaposvári
kir. törvényszék fogházában 75 jogerősen
elítelt férfi, 11 nő, főlebbezés alatt levő
3 férfi; 22 férfi és 4 nő vizsgálati
fogoly volt.

A tanfelügyelőség jelentése szerint
novemberben a közoktatásügy terén semmi
jelentősebb esemény nem történt.

A közigazgatási bizottság még főlebbe-
zéseket intézett el, mire az ülés 11 órakor
véget ért.

Somogyi körorvosok fizetése.

Kaposvár, december 13.

A vármegye legutóbbi rendkívüli köz-
gyűlésének határozatához képest most álli-
tották össze a megyebeli községi és kör-
orvosok fizetéséről szóló kimutatást.

A kimutatás a közegészségügyi szolgálat
módosításáról ez évben alkotott törvénycikk
szellemének megfelelőleg készült s most még
csak a belügyminiszter jóváhagyására vár.

Az orvosi illetmények végleges rendezése
folytán — visszamenőleg ez év szeptember
1-éig — ezentúl az állampénztárból folyó-
sítják a rendes fizetést. A lakbér és fuvar-
átalány továbbra is a községet, illetve a
közegészségügyi kör községeit terheli.

A rendezés folytán a vármegyénk
területén működő 4 községi és 40 körorvos
fizetését így állapították meg:

Az évi rendes fizetés nagysága:

A községi orvosok közül: dr. Molnár
Ede Szulok 1750, dr. Raksányi Árpád
Szigetvár 2400, dr. Szendrődy Károly járás-

orvos Hobol 140, dr. Ney József Kiliti 200
korona.

A körorvosok közül: dr. Schwarcz
Ernő Babócsa 1600, dr. Kapolyi Vilmos
Bares 2000, dr. Altstock Armin Csokonya
1600, a kastélyosdombói körorvos 2000, dr.
Kerekes Pál Lakócsa 2000, a kálmáncsai
körorvos 1600, dr. Csorba Elemér Berzence
1800, dr. Kovacs Henrik Csurgó 2200, dr.
Erőss József Ihárosberényi 5333.32, dr. Hor-
váth Gyula Porrogszenkirály 1800, dr.
Wenezianer Izor Zakány 2200, dr. Wachsmann
Oszkár Gölle 2400, az igali körorvos 1600,
dr. Schmiddeg Zsigmond Mernye 2400, dr.
Itész Zsigmond Szill 1800, dr. Kovacs
Ágoston Kadarkut 2200, dr. Réthi Ignác
Kaposmérő 2400, dr. Schön Jakab Nagy-
bajom 2400, dr. Fehér Henrik Szentbalázs
2200, dr. Gross Viktor Toponár 1600 dr.
Veiner Sándor Boglár 1600, dr. Fürst Ede
Lengyeltóti 2200, dr. Burkovics Kálmán
Somogyvár 1800, dr. Varkonyi Jenő Balaton-
szentgyörgy 1633.33, dr. Vajda Karoly
Böhönye 2200, dr. Téchy József Marcali
1607, dr. Boskovitz Sándor Nemesvid 1600,
dr. Kallay Dávid Kutas 2400, dr. Berkovics
Emil Mike 1733.32, dr. Schmied Karoly
Nagyatád 2400, dr. Vajda Ignác Hatvan 2200,
dr. Török Lajos Gyöngyösmellék 1800, dr.
Sebestyén David Mozsóg 1600, dr. Décsi
Mór Adánd 2400, dr. Fischer Albert Karád
1600, dr. Molnár Elek Köröshegy 2200, dr.
Unger Géza Köttse 2400, dr. Balány Imre
Nagocs 2400, dr. Wézer Jakab Varoshidvég
240, dr. Bartos Simon Tab 2400 korona

H I R E K.

Két képviselőválasztás.

— december 13.

Az elmúlt héten két választókerületben
volt képviselőválasztás és mindkét kerület-
ben a választási küzdelmekből — noha az
ellenpártiak részéről nagy, elkeseredett küz-
delmet fejtettek ki — mégis a függetlenségi
jelölt került ki győztesen.

A szigetvári kerületben *Olay* Lajosnak
karczagi közjegyzővé történt kinevezésével
üresedett meg a mandátum, amelyért három
jelölt is versengett: *Duchon* Ödön dr., vala-
mint *Biró* József függetlenségi, *Komjáthy*
Béla pedig balpárti programmal léptek föl.
Szerdán volt a választás, amely este fél 8
óráig tartott. Összesen 2012 szavazatot adtak
le, amelyből

Duchon	1022,
Biró	659,
Komjáthy	331,

szavazatot kapott és így *Duchon* Ödön dr.
szigetvári ügyvédet 32 abszolút szótöbbséggel
választották meg függetlenségi és 48-as pro-
grammal szigetvári kerület országgyűlési képviselőjének

A választás eredménye az egész kerületben óriási lelkesedést keltet.

Ugyancsak szerdán volt a választás a
bíhári kerületben is, ahol *Tarján* Mihály
szocialistával szemben *Nádasdy* Károly füg-
getlenségét választották meg.

— **Öngyilkosság vagy szerencsétlenség.** *Székelly* Antal dr. kaposvári ügyvédet
pénteken a konyatör Fő utcai lakásán átöltött
halántékkal holtan találták. Mellette feküdt
revolvere, melyből egy golyó hiányzott. A
rokonszenves, jómódú családból származó
ügyvéd minden valószínűség szerint balesetnek
lett áldozata. Ugyanis öngyilkosságra az elhunyt
ügyvédnek semmi oka nem volt, de hogy nem akart
meghalni, bizonyítja,

hogy minden dolgát rendesen végezte és
felőrával halála előtt még ujságot rendelt.
Valószínű, hogy a kissé rozszant fegyver
véletlenül sült el és ölte meg a derék
ügyvédet. E mellett bizonyít az is, hogy bal
kezét pörkölte meg a puskapor, míg ha
szándékosan lötte volna meg magát, úgy
jobb kézben fogta volna a fegyvert. — A
haláleset széles körben keltett őszinte részvéte-
t.

— **Uj járásorvosok.** A főispán *Erős*
József dr. ihárosberényi és *Horváth*
Gyula dr. csurgói körorvosokat tiszteletbeli
járásorvosokká nevezte ki

— **Névmagyarosítás.** *Ruzsics* János
államvasuti éjjeli ór kaposvári lakos, nevével
„Rákos“-ra magyarosította.

— **Köszönet nyilváníttás** A *Mária*
Valéria Egylet által f. hó 6-án rendezett
karácsonyi vásár közel 1000 korona tiszta
jövedelemmel zárult. E nem remélt fényes
sikerért fogadják a választmány leghalásabb
köszönetét mindazok kik akar anyagilag,
akár szíves közreműködésükkel az egyletet
humánus törekvéseiben oly lekötözött buzgó-
sággal támogattak.

— **Személyi hír** *Kapotsfy* Jenő főispán
hivatalos ügyekben Budapestre utazott.

— **Az új megyebizottsági tagok**
igazolása. Az allandó igazoló választmány
e hó 15-én délelőtt 11 órakor tart ülést,
melyen a november hó 26. 27. és 28. an
tartott pót-megyebizottsági tagválasztásokat
vizsgálja felül.

— **A központi választmány ülése.**
A vármegye központi választmánya e hó
14-én délelőtt 10 órakor ülést tart s a
szigetvári választás eredményének megállapí-
tásán kívül hitelesíti az országgyűlési
képviseelőválasztók 1909. évi névjegyzékét.

— **Elhunyt körorvos.** *Szalay* Döme
dr. kastélyosdombói körorvos 65 éves ko-
rában elhunyt. A népszerű körorvos 44
esztendeje állott vármegyénk egészségügyé-
nek szolgálatában. Temetése nagy részvét
mellett ment végbe.

— **Rákóczi-szobor Lábodon.** Lábod
község képviselőtestülete még 1906. október
29-ikén tartott díszgyűlés alkalmával elhatá-
rozta, hogy II. Rákóczi Ferenc dicső feje-
delmünk emlékét megörökíti és a fejedelem-
nek ércszobrot emel. A határozatot hazafias
tett követte s ma már a szoboralapot
tekintélyes összeg képviseli. Ha a hazafias
adakozás így halad, rövid idő múlva
Rákóczi-szobor díszíti Lábod község főterét.

— **Betöltendő körjegyzői állás.** *Matolcsy*
József elhatalozása folytán megüresedett
somogyszentmiklósi körjegyzői állásra most
irta ki a pályázatot *Bóné* Kálmán csurgói
főszolgabíró. Az állással egybekötött jövedel-
mek összege 2795 korona 50 fillér. A
pályázatotok e hó 17-éig kell Bóné főbíróhoz
benyújtani.

— **Képzőművészeti kiállítás Kapos-
váron** A kaposvári szegény tanulókat segítő
egyesület a központi állami elemi iskola
helyiségeiben *Kapotsfy* Jenő főispán védnök-
sége mellett képzőművészeti kiállítást ren-
dez, amelyen a balatoni festőkolónia és
több somogyi művész vesz részt. A kiállít-
ás dec. 15-étől január 5-éig tart.

— **Bezárták az iskolákat.** *Polányi*
Lajos dr. városi főorvos előterjesztést tett
Varga Lajos dr. rendőrfőkapitánynak a
diféria, kanyaró és vörheny járványosságá-
nak nagybővődése miatt az összes elemi
iskolák bezárása iránt. A rendőrfőkapitány
— a főorvos előterjesztésére — az összes
elemi iskolákat bizonytalan időre bezaratta.

— **Egy kisleány tűzhalála.** Borzal-
masan kinos halalt szenvedett *Szép* Teréz
7 éves kisleány. A kis Teréz, akinek szülei
a Simon-féle téglagyárban dolgoznak, töb-
bed magával az egető-kemence körül játsza-
dozott. A virgonc gyerekek pajkosságból
egész a kemence ajtajaig merészkedtek és
ott ugráltak. Egy vigyázatlan pillanatban a
kis *Szép* Teréz félrelépett, egyensúlyát

veszítette és bezuhant a lángoló tüzzel telített nagy kemencebe. A többi gyermekek sikoltozására odasielő emberek kiszabadították ugyan a kis Terézt borzalmas helyzetéből és azonnal beszállították a kórházba. Segíteni azonban már nem lehetett rajta. A szenvedett súlyos égési sebek következtében néhány órai iszonyatos kínlás után meghalt. — A hatóság megindította a vizsgálatot annak kiderítésére, hogy a gyermek halálaért kit terhel a felelősség.

— **Bestiális asszony.** Kis Rozi csertőpusztai lakós hirtelen haragu, indulatos asszony lehet s csak ennek tudható be, hogy a napokban *Banasznyák* Józsefné csertőpusztai lakós 12 éves, István nevű fiának apró csinytevésén égy felbőszült, hogy a gyermeket asszonyhoz éppen nem illő durvasággal elverte s rajta testi sértéseket is okozott, ami miatt törvény elé kell állnia.

— **Kaszinó bál.** A kaposvári Nemzeti Kaszinó Egyesület 1908. dec. 31-én, a Korona vendéglő nagytermében táncestélyt rendez. Kezdeté 9 órakor.

— **Csendőreink tevékenysége.** A kaposvári csendőrszarnyparancsnokság területén működő csendőröket a múlt hóban 393 eset foglalkoztatta, melyből 377 felderített. Ezen ügyekből kifolyólag elfogtak 78, feljelentettek 297 egyént.

— **A mérnökegyletből.** A Magyar Mérnök és Építész-Egylet kaposvári fiókja *Scholtz* Gyula műszaki tanácsos elnöklete alatt ülést tartott s többek között elhatározta, hogy az anyaegylet házavatai ünnepségén, mely vasárnap lesz Budapesten, küldöttségül részt vesz. — A küldöttséget *Scholtz* Gyula elnök vezeti.

— **Anyakönyvi kinevezések.** *Kapotsfy* Jenő főispán *Nagy* Matyas segédjegyzőt a teklaferai, *Osskó* Irnak segédjegyzőt a lakócsai és *Bohár* Lajos jegyzőgyakornokot a niklai állami anyakönyvi kerületbe korlátozott hatáskörű anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **Jótevény adakozás.** *Kacsokovics* Lajos alispán a kaposvári jótevény nőegylet elnökségének a szegény gyermekek részére föllalita, dó karácsonfa javára 50 koronát adakozott.

— **Helységnevek megállapítása Somogyban.** A belügyminiszter a labodi körjegyzőséghez tartozó Hosszúfalú község nevét Rinyahosszúfalú-ra, Besenyő község nevét Rinyabesenyő-re állapította meg. Labod község nevét változatlanul fenntartotta.

— **Az anya bűne.** Nemeskéren bűnös lettek jöttek a nyomara. Az egyik ház kertjében egy újszülött leánygyermek fődbebeasott hullájára akadtak, amelyről a nyomozás során kiderült, hogy az abban a házban lakó *Bakk* Lajosné Bögöty Juleszé volt, ki be is vallotta bűnét. Szeptember végén adott életet gyermekének és hogy szegényét eltitkolja ferje előtt, akivel júniusban kelt egybe, megfojtat a és elasta magzatát. Az asszonyt azonnal letartóztatták.

— **Hajtót lött.** Körvadászat volt a napokban Attalán, ahová *Bérdi* János dombovari építőmester is hivatalos volt. Nyulhajtas közben *Bérdi* véletlenül a körbe lött s két fiatal hajtót eltalált. Az egyiknek csak nadrágjában tett kárt a srét, a másiknak azonban egy szem sörét a szemébe furódott. A sebesült 16 éves hajtót, *Tar* Jánost behozták a kaposvári kórházba.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

A szerkesztésért felelős.

Dr. Pete Márton.

Calderoni és Társa

látszerraktár, tan- és műszerraktár

BUDAPEST,

Váci-u. 1. sz. — Kishid-u. 8. sz.

Női látszervek fogantyuval. Színházi-, tábori- és verseny-látszervek. Prizmás távcsövek, Zeiss-, Busch- és Goerz-féle gyártmány. Szemüvegek és orrcsipetők legfinomabb kivitelben. Lorgnettek, olvasó üvegek. Aneroid légsulymérők, hőmérők, Eredeti drezdai experimentáló szekrények. Franklin szekrények. Villanygépek. Fényképészeti készülékek, kodak eredeti áron. Földtekék, gőzgépek.

SZABÓ JÓZSEF

CIPÉSZ

KAPOSVÁR, Fő-utca 25.,
az udvarban.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint műhelyemben a teljes létszám meg van, a munka ennél fogva zavartalanul folyik, s egyben tudatom, hogy a drága bolthelyiséget feladtam s ugyanazon *ház udvarába helyeztem át a műhelyemet*, mi által tetemesen olcsóbban állíthatom ki egy és ugyanazon előnyösen ismert jó munkát.

Tisztelettel
SZABÓ JÓZSEF.

Egy megbízható, a konyha-kertészetben és gyümölcs-tenyésztésben szakavatott

kertészt

évi fizetésre elfogad a Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság kaposvári bérlete.

Értesitem t. vevőimet és a közönséget, hogy 27 év óta fennálló

rövidáru, kézimunka és cipőraktáramat

feloszlatom,

és a raktáron levő összes árukat a legjutányosabb áron kiárusítom.

Tisztelettel

Pollák József.

100,000 db.
készlet.

Szegfű és Rózsa!

100,000 db.
készlet.

Skorka János rózsá- és szegfűteleptulajdonos ajánl direkt külfországból beszerzett

óriás virágú Rem-szegfűket és nyakba nemesített Bokor-rózsákat.

E nagy készlet miatt egyideig 30 százalékot engedélyezek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Több díjjal kitüntetett nagy virágkötészetemben mindenféle csokrok, koszorúk mélyen leszállított áron készíttetnek.

Tenyésztő telepemről vágott virágjaimat és begyökeresedett cserepekben nyílt rózsákat, szegfűket, jácintokat a legolcsóbb napi áron szállítom.

Sok nemesfajú szegfűmagjaimról szóló név-árlappal készséggel szolgállok.

SKORKA JÁNOS

5 hold rózsá és szegfűtelepe B.-SZARVASON.

T. hölgyeim! Egy jour sem képzelhető el ma **„Erquisite“** *likőr* nélkül, nagy üveg 2-20 korona, kis üveg 130 korona 2 nagy vagy 3 kis üveg rendelésénél vidékre bérmentes küldés. — Kapható:

WATTERICH A. cégénél
Budapest, Dohány-utca 5. sz.

A nemzetközi sütő-, cukrász- és rokon-ipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BÖRÖNDÖS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös üzletemet, melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (Piac-tér), nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket, ugyszintén bőrönd, vadászati és bőr-díszmű árukat.

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

Nyomdai munkákat

jutányos áron készít

Hagelman Károly

könyvnyomdája

Kaposvár.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gőzműfestő gyára.
KAPOSVÁR, Fő-utca 31. sz., saját hazában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt
plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,

mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségügyi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk házi-asszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100 százalékkal növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

CZIM: AZ ÚJSÁG
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

Félelem és bánatnak
a családi életben vége!

Egyetemes-világ-asszony védelem.

(Biztos!)

Saját érdekében kérjen 10 fillér levélbélyeg belüldése mellett prospektust és árjegyzéket.

Szétküldés titoktartás mellett:

BAUER JÓZSEF

kosmetikai, higiéniai-vegyi művek.

Főképviselet és szétküldési iroda:

WIEN, I., Sonnenfelsgasse 21.

Jutányos áron

felvételnek

hirdetések

a kiadóhivatalba.